

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра загальної психології

“ 29 ” червня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН**

Науковий стиль мовлення

(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою Психологія

(назва програми)

мова навчання

українська

Розробник:

Саврасов Микола Володимирович, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

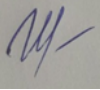
Рецензенти:

Біличенко Ольга Леонідівна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувачка кафедри української мови та літератури Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Шандрук Сергій Костянтинівич, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної психології

Протокол № 12 від « 26 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри Шайда Н.П.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 053 Психологія третього (освітньо-наукового) рівня

Керівник групи забезпечення Саврасов М.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«29» червня 2023 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – за навчальним планом	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2,5 самостійної роботи здобувача – 6,5	Лекції	
	10 год.	10 год.
	Практичні	
	30 год.	30 год.
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	
	80 год.	80 год.
Вид контролю: залік		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення» є: володіння базовими категоріями, структурою наукового мовлення, сутністю психологічної теорії мовлення, стильовими особливостями мовленнєвої діяльності науковця, умовами ефективності професійного спілкування, урахування факторів, закономірностей впливу специфіки психології як науки на мовленнєву діяльність професійного психолога, в тому числі у ході фахового обговорення, наукової дискусії на різних її етапах, засобами і змістом аргументації у процесі доведення власних думок, науково-популярної комунікації із фахівцями інших галузей та оточуючими.

2. МАТРИЦЯ
компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з обов'язкової навчальної дисципліни
«Науковий стиль мовлення»

Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Методи навчання	Методи контролю
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.	словесні методи: пояснення, бесіда (вступна, репродуктивна, евристична, контрольна); наочні методи: таблиці, схеми, роздаткові матеріали, робота з навчальними посібниками; практичні методи: тренувальні вправи й письмові завдання; проблемно-пошукові методи.	бесіда, тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе, мультимедійних презентацій; усне та письмове опитування; тестування, залік.
	РН4. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики.	навчальна лекція з елементами проблемного викладу; семінарське заняття із застосуванням частково-пошукового та дослідницького методів та інтерактивних технологій; самостійна робота студентів на платформі дистанційного навчання.	бесіда, тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе, мультимедійних презентацій; усне та письмове опитування; тестування, залік, залік.

<p>СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.</p>	<p>РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність.</p>	<p>Метод проблемного викладення матеріалу, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод проектів, створення ситуацій зацікавленості, аналіз статистичних звітів та іншої статистичної документації, метод інтерв'ю, самостійна робота.</p>	<p>тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе, мультимедійних презентацій; усне та письмове опитування; тестування, залік.</p>
<p>СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p>	<p>РН9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.</p>	<p>Метод проблемного викладення матеріалу, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод проектів, створення ситуацій зацікавленості, аналіз статистичних звітів та іншої статистичної документації, метод інтерв'ю, самостійна робота.</p>	<p>тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе, мультимедійних презентацій; усне та письмове опитування; тестування, залік, екзамен</p>
<p>СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного/цифрового суспільства.</p>	<p>РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.</p>	<p>Проблемна лекція; практичні завдання; створення проблемних ситуацій; аудиторна та позааудиторна робота студентів; наочні; консультації.</p>	<p>тематичні письмові самостійні роботи, контрольні роботи; усне та письмове опитування; тестування, екзамен</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	лаб	с.р.		л	пр	лаб	с.р.
Тема 1. Мова та мовлення людини: їх психологічна характеристика.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 2. Стиль та рольові особливості мовлення.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 3. Комунікація у науковій сфері та науковий стиль мовлення.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 4. Види наукового мовлення.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 5. Психологічні особливості мовлення науковця.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 6. Галузеві особливості наукового мовлення.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 7. Психологічна структура наукової дискусії.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 8. Наукове мовлення у процесі прилюдного захисту кваліфікаційних робіт.	12	1	3	-	8	12	1	3	-	8
Тема 9. Етика та культура особистого спілкування науковця.	12	1	3	-	8	12	1	3		8
Тема 10. Особливості наукового мовлення та спілкування в онлайн-режимі.	12	1	3	-	8	12	1	3		8
Усього годин	120	10	30	-	80	150	10	30	-	80

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Співвідношення мови та мовлення людини.	1	1
2	Тема 2. Стильові та рольові характеристики мовлення.	1	1
3	Тема 3. Наукове мовлення та наукова комунікація.	1	1
4	Тема 4. Психологічна характеристика наукового мовлення.	1	1
5	Тема 5. Особистість та мовлення науковця.	1	1
6	Тема 6. Вплив галузі наукового знання на особливості наукового мовлення	1	1
7	Тема 7. Дискусія як науково-психологічний феномен.	1	1
8	Тема 8. Наукове мовлення в процесі прилюдної наукової активності.	1	1
9	Тема 9. Етика та культура наукового спілкування.	1	1
10	Тема 10. Онлайн-комунікація у процесі наукової діяльності.	1	1

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Структура, предмет та психології мовлення.	3	3
2	Тема 2. Розвиток наукового мовлення психолога.	3	3
3	Тема 3. Стилїстика мови та стиль наукового мовлення.	3	3
4	Тема 4. Усне та писемне мовлення психолога..	3	3
5	Тема 5. Психологічний аналіз наукового мовлення.	3	3
6	Тема 6. Психологічна характеристика особистості в процесі мовленнєвої діяльності.	3	3
7	Тема 7. Галузеві особливості наукового мовлення.	3	3
8	Тема 8. Психологічна структура наукового мовлення в процесі кваліфікаційних процедур.	3	3
9	Тема 9. Психологічне функціонування наукового мовлення в онлайн-режимі..	3	3
10	Тема 10. Проблема ефективності наукового мовлення.	3	3

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сучасна психологія наукового мовлення.	8	8
2	Тема 2. Психологічна структура та стилїстика наукового мовлення.	8	8
3	Тема 3. Термінологічні особливості та проблема розмаїття наукового мовлення.	8	8

4	Тема 4. Емоційне та рухове забарвлення наукового мовлення.	8	8
5	Тема 5. Психологія та лінгвістика наукової дискусії.	8	8
6	Тема 6. Психологічна структура наукового тексту.	8	8
7	Тема 7. Статеві та галузеві особливості стилістики мовлення науковців.	8	8
8	Тема 8. Психологія прилюдного наукового мовлення.	8	8
9	Тема 9. Розвиток наукового мовлення в процесі фахової підготовки майбутнього науковця.	8	8
10	Тема 10. Іншомовна мовленнєва активність у процесі сучасної наукової діяльності.	8	8

5. Критерії оцінювання результатів навчання

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90–100 балів	відмінно	зараховано
89–75 балів	добре	
60–74 балів	задовільно	
26–59 балів	незадовільно	не зараховано
0–25 балів	неприйнятно	

Критерії оцінювання результатів навчання (екзамен)

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів: «**відмінно**» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «**добре**» (75-89 балів) – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «**задовільно**» (60-74 балів) – наявний рівень мінімально достатніх знань, «**незадовільно**» (26-59 балів) – недостатній рівень наявних результатів навчання, «**неприйнятно**» (0-25 балів) – результати навчання відсутні.

6. Засоби діагностики

Питання до заліку з дисципліни «Науковий стиль мовлення»

1. Сучасна наука та мовленнєва діяльність.
2. Психологічна характеристика співвідношення мови та мовлення.
3. Поняття про стилістику та стиль мови та мовлення.
4. Методологія та методи сучасної психології мовлення.

5. Психологічна характеристика наукового мовлення.
6. Основні психологічні особливості сприйняття наукового тексту.
7. Основні психологічні особливості продукування наукового тексту.
8. Психологічна характеристика наукової комунікації.
9. Специфіка розвитку мовлення науковця.
10. Психологічні особливості усного та писемного наукового мовлення.
11. Стельові особливості мовлення в процесі наукової презентації.
12. Стельові особливості мовлення в процесі наукового обговорення.
13. Стельові особливості мовлення в процесі наукової дискусії.
14. Стельові особливості мовлення в процесі захисту кваліфікаційних робіт.
15. Специфіка функціонування писемного наукового мовлення в процесі роботи над статтями та тезами конференцій.
16. Методика писемної мовленнєвої діяльності в процесі роботи над дисертаційним дослідженням.
17. Емоційна сфера та стилістика наукового мовлення.
18. Невербальні засоби наукового мовлення.
19. Психологічна характеристика іншомовної комунікативної діяльності науковця.
20. Основні засоби іншомовної наукової комунікації.
21. Психологічний зміст та структура наукового онлайн-спілкування.
22. Розвиток пізнавальної сфери у процесі наукової мовленнєвої діяльності.
23. Семантичні аспекти наукового мовлення.
24. Психолінгвістичні особливості наукового мовлення.
25. Основні психологічні чинники ефективності наукового мовлення.
26. Вікова динаміка наукового мовлення фахівця.
27. Галузеві особливості наукового мовлення.
28. Статеві особливості наукового мовлення.
29. Рольові особливості наукового мовлення.
30. Специфіка наукового мовлення у процесі становлення наукових шкіл.
31. Проблема точності та методологічної виваженості наукового мовлення.
32. Проблема розмаїття наукового мовлення.
33. Психологічна характеристика образності та яскравості наукового мовлення.
34. Проблема науково-популярного мовлення фахівця.
35. Ораторське мистецтво у структурі наукового мовлення.
36. Основні особливості психічного функціонування фахівців з наукового перекладу.
37. Чинники підвищення ефективності наукового мовлення.
38. Загальне поняття про комунікативні бар'єри у науковій діяльності.

39. Методи розвитку наукового мовлення фахівця.
40. Концепції наукового мовлення у історії психології.

Завданнями для поточного контролю є стандартизоване тестування, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах та інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Рекомендована література (основна)

1. Білозір О. С. Полілінгвальна освіта. Досвід країн світу та перспективи впровадження багатомовного навчання в Україні. Наукові записки. Серія: педагогічні науки. 2020. Вип. 191. С. 217–222
2. Кіреєнко К. В. Мовна сугестія як об'єкт лінгвістичного дослідження. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка : філологічні науки. 2018. №2 (316). С. 194–203.
3. Межеріна Г.В. Українська мова. Інтердисциплінарне наукове мовлення : навч. посібник. Київ : НАУ, 2017. 208 с.
4. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник з алгоритмічними приписами для ВНЗ. 3-тє вид. доп. і перероб. Київ : «ЦУЛ», 2016. 426 с.
5. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навчальний посібник / О. М. Горошкіна, С. О. Караман, З. П. Бакум, О. В. Караман, О. А. Копусь; за ред. О. М. Горошкіної, С. О. Карамана. Київ: «АКМЕ ГРУП», 2015. 250 с.
6. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ „Академія”, 2010. 216 с.
7. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

Рекомендована література (допоміжна)

1. Вигранка Т. В. Мовленнєва компетентність викладача як складова авторитету педагога в контексті історичної спадщини А. С. Макаренка. Наукові записки кафедри педагогіки. 2017. № 41. С. 45–49.
2. Гавриляк Л. С. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. Педагогічні науки. 2019. № 3. С. 70–73.
3. Златів Л. М. Методика вивчення дисципліни «Лінгвістичний аналіз тексту». Підготовка вчителя-філолога у педагогічному вищому навчальному закладі: монографія / за ред. В. Я. Мельничайка, Л. В. Струганець. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. 420 с.
4. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; за заг.

ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. Київ: Вища школа, 2003. 323 с.

5. Овсієнко Л. М. Закономірності компетентісно спрямованого навчання лінгвістики тексту студентів філологічних спеціальностей. Economics, management, lav: socio-economic aspects of development. Roma, Italy, 2016. Volume 2. P. 245–250.

6. Поліщук Н. П. Лінгвістична теорія тексту та комунікації: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. 60 с.

7. Успішні практики багатомовної освіти в Україні / за ред. А. О. Панченкова. Київ : Ваіте, 2020, 134 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бондар Л. В. Професійна іншомовна підготовка майбутніх інженерів до міжкультурної комунікації. Педагогічні науки. Проблеми підготовки спеціалістів. URL:

http://www.rusnauka.com/3_ANR_2013/Pedagogica/2_124202

2. Засекіна Л. В. Чуття мови як важливий психолінгвістичний феномен. Психолінгвістика. 2009. Вип. 4. С. 43–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2019_4.

3. Караман О. В. Основні напрями роботи зі стилістики. Рідна мова. 2014. № 39. URL: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm38.

4. Лисецька Н. Робоча програма навчальної дисципліни «Лінгвістика тексту» для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія «Мова та література (німецька)». Луцьк, 2013. «25» серпня 2013 р. 13 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/1356>

5. Методичні рекомендації з розвитку багатомовної освіти у навчальних закладах України. URL: https://patrir.ro/wp-content/uploads/2019/04/Multilingualeducation-in-Ukraine-Методичні-рекомендації_ПАТРИР.pdf

6. Никитенко О. В. Значення навчально-стратегічної компетентності у формуванні іншомовного професійного спілкування студентів. URL: <http://dSPACE.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15627/1/Nikit-%201.pdf>

7. Соколова Л. Ф. 2015. Психолінгвістичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності. Іншомовна освіта у вищій технічній школі: методи, підходи, технології. 2015. URL : <http://www.kamts1.kpi.ua/node/1574>

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Науковий стиль мовлення» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

(<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=328>)

Дистанційний курс розраховано на 10 тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекційний матеріал, матеріал для практичних занять, та завдання для самостійної роботи. Кожна тема може вміщувати посилання на відкриті освітні ресурси мережі Інтернет.